

31 MART 2015 SİSTEM ÇÖKMESİNDEN 26 NİSAN 2016 ELEKTRİK KESİNTİSİNE...

Olgun Sakarya
Elektrik Mühendisi
EMO Enerji Birim Koordinatörü

31 Mart 2015 tarihinde ülkemizin tamamında yaklaşık 8-10 saat süre ile elektrik kesintisi yaşanmış, ülke karanlığa mahkum edilerek bir anlamda hayat durmuştur. Kesintinin nedenleri günlerce konuşulmuş, ancak ilgili makamlardan kamuoyunu tatmin edici bir açıklama yapılamamış ve aradan geçen uzun bir süreden sonra sistem operatörü olan TEİAŞ'ın kesinti ile ilgili olarak ENTSO-E ile ortaklaşa hazırladığı rapor kamuoyu ile paylaşılmıştı. O tarihlerde iletim şirketinin en üst makamında görev yapan genel müdür, konuyu “Arkadaşlar risk almışlar” diyerek geçiştirmeye çalışmış, ardından gelen birkaç gün içinde görevini bırakmak (veya bırakılmak) zorunda kalmıştı. Aslında sistem çökmesine neden olan elektrik kesintisinin, “arkadaşların risk alabileceği” boyutunun çok üzerinde, serbestleştirilmiş mevcut piyasa yapısından ve planlama yetersizliğinden daha doğrusu her yönüyle plansızlıktan kaynaklandığı ifade edilmemiştir.

Elektrik enerjisi, ihtiyaç duyulduğunda üretilmesi ve üretildiğinde de tüketilmesi gereken bir özellik taşımaktadır. Bu durum; üretim, iletim ve dağıtım faaliyetlerinin merkezi bir planlama anlayışı içinde ve eş zamanlı olarak yürütülmesini zorunlu kılar. Hal böyle olmasına karşın bu gerçeklik göz ardı edilmekte; arz güvenliğini de tehdit eden plansız yapı ısrarla sürdürülmektedir. 26 Nisan 2016 tarihinde saat 22.30 dolayında yaşanan ve 24 ili kapsayan bölgesel kesinti de plansızlığın ve serbest piyasa yapısından kaynaklanan ticari işleyişin somut yansıması olarak karşımıza çıkmıştır.

Aslında kesintiler 26 Nisan 2016 tarihi ile sınırlı kalmamış takip eden günlerde de bölgesel bazda ve kısmi olarak yaşanmıştır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 26 Nisan 2016 tarihinde yaşanan kesintiye ilişkin bir gün sonra yapılan açıklamada kesintilere “Orta ve Doğu Karadeniz bölgelerindeki aşırı fırtına ve yağış nedeniyle yüksek gerilim hatlarında oluşan geçici arızanın” neden olduğu belirtilmiştir. Söz konusu kesinti için sistem işletmecisi olan TEİAŞ'tan ise herhangi bir açıklama yapılmamış; Bakanlık açıklaması ile yetinilmiştir.

Bakanlık açıklamasına göre, Karadeniz Bölgesi'nde oluşan aşırı yağış ve fırtına nedeniyle iletim hatlarında oluşan arıza; Adana'da, İstanbul'da, İzmir'de, Kocaeli'nde, Antalya'da, Hakkari'de, Van'da, Iğdır'da, Mersin'de, Rize'de, Gaziantep'te, Samsun'da, Sakarya'da, Yalova'da, Düzce'de, Kayseri'de, Trabzon'da, Erzurum'da, Erzincan'da, Gümüşhane'de, Giresun'da, Manisa'da, Denizli'de ve Aydın'da bölgesel elektrik kesintisi yaşanmasına neden olmuştur.

Oysa Elektrik Şebeke Yönetmeliği (N-1 ve N-2) kısıtlılık durumlarına göre iletim sisteminin planlanması ve tasarımına ilişkin ayrıntılı hususlar içermekte, birbiriyle ilişkili iki iletim hattının kaybı veya (N-2) kısıtlılık durumunda ortaya çıkacak üretim kaybının hangi miktarda olacağını da belirtir şekilde tasarlanmasını zorunlu kılmaktadır.

26 Nisan 2016 tarihinde yaşandığı ifade edilen geçici arızadan anlaşılan da odur ki iletim sistemi için söz konusu planlama ve tasarım şartları sağlanamamıştır. Söz konusu arızanın olduğu saatlerde bölgede yaklaşık 4.500-5.000 megavat saat (MWh) arası üretim olduğundan söz edilmektedir. Bu nedenle; geçici de olsa en ufak bir arıza sonucu, alternatif iletim tesislerinin olmaması nedeniyle bölgede yoğunlaşmış olan hidrolik potansiyelden elde edilen elektrik enerjisinin tüketim noktalarına aktarılmasında sorunlar yaşanması ve elektrik kalitesinin bozulması kaçınılmaz olmaktadır.

Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaklaşık 8-9 bin megavat (MW) kurulu güce sahip hidrolik potansiyel yer almaktadır. Bu kapasiteden elde edilen elektrik enerjisinin tüketim noktalarına aktarımında sorunlar yaşanmakta ve bölgedeki iletim sisteminde yaşanan sorunlar altyapı yetersizliği nedeniyle sistemde dengesizlik oluşturmaktadır. Bilindiği üzere, Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nde irili-ufaklı güçlere sahip birçok barajlı veya akarsu tipi HES bulunmaktadır. Özellikle akarsu santralleri mevsim şartlarından yararlanarak elektrik üretmek ve YEKDEM şartlarından yararlanmak istemektedirler. Dolayısıyla üretimlerini her koşulda sisteme aktarmak istemeleri söz konusudur. Nitekim 26 Nisan 2016 tarihli günlük üretime bakıldığında da 736.4 milyon kilovat saat (kWh) olan üretimin yüzde 31.5'inin hidrolik potansiyelden karşılandığı görülmektedir.

İletim sistemi planlamasında önemli sorunlar olduğu kabaca Tablo 1'e bakıldığında da anlaşılmaktadır. “Türkiye'nin elektrik enerjisindeki kurulu gücünü 2002 yılına göre iki katına çıkardık” anlayışında olanlara iletim altyapısının nasıl olduğunu hatırlatmakta yarar vardır.

Tablodan da görüleceği üzere kurulu güç ile iletim sisteme giren ve çıkan enerjinin iki katına yükseldiği elektrik sisteminde, üretim ile tüketim arasındaki enerji naklini sağlayan altyapının, yani 380 ve 154 kV seviyesindeki iletim hatlarının, 2002-2014 yılları arasındaki değişimi önemli ölçüde yetersiz kalmıştır. Kısacası elektriğin otobanlarında çok ciddi trafik sorunları yaşanmaktadır.

Tablo 1: Elektrik Sistemine İlişkin Temel Verilere Bakış (2002-2014)

Sistem Verileri	2002 Yılı	2014 Yılı	Değişim (%)
Türkiye Kurulu Gücü (MW)	31.845,8	69.519,8	118,30
Ani Puant (MW)	21.005,6	41.002,9	95,20
İletim Sistemine Giren Enerji (GWh)	105.473,5	239.529,3	127,10
İletim Sisteminden Çıkan Enerji (GWh)	102.032,8	234.354,6	129,69
380 kV TM Kurulu Gücü (MVA)	19.240	50.415	162,03
154 kV TM Kurulu Gücü (MVA)	41.834	76.317	82,43
380 kV Enerji İletim Hattı (Km)	14.367,5	17.729,9	23,40
154 kV Enerji İletim Hattı (Km)	26.070,9	35.384,4	35,72

Elbette söz konusu kapasitenin taşınması için iletim sistemine yönelik daha kapsamlı bir analiz çalışması yapılması gerekmektedir. Ancak TEİAŞ da bu altyapı yetersizliğinin farkındadır. TEİAŞ'ın, iletim sistemindeki kısıtlar (yetersizlikler) nedeniyle Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nde

hidrolik potansiyelden elektrik üretimi yapan bazı HES şirketlerine 14 Mart 2016 tarihinde “çok ivedi” notu ile yazılı talimat vererek günün bazı saat dilimleri arasında üretimlerini kısmalarını istemesi boşuna değildir. TEİAŞ, bu bölgelerde hidrolik potansiyelden elektrik üreten ve üstelik YEKDEM mekanizmasına dahil firmalara üretimlerini kısmaları için “yük at” (YAT) talimatı vermekte ve boşa akan su için de ayrıca bedel ödemektedir. Bir taraftan mevcut hidrolik potansiyelden yararlanılamaması diğer taraftan da boşa akıtılan suya kamu tarafından bedel ödemesi kabul edilebilir bir durum değildir. Nisan ve Mayıs aylarında süregelen bu uygulama sonucu bir kamu şirketi olan TEİAŞ'ın YAT talimatı sonucu firmalara yapmış ve/veya yapacak olduğu ve dolaylı yoldan da olsa tüketici tarifelerine de yansıyan ödemelerinin miktarı açıklanmalıdır.

Ekonomik öncelikleri, sektöre yaklaşımları ve beklentileri farklı birçok özel sektör firmasının faaliyet yürüttüğü serbest piyasa uygulamaları ile merkezi planlama anlayışının rafa kaldırıldığı elektrik sektöründe böylesi sorunların ve kesintilerin sıkça yaşanmasının tesadüf olmadığı ve her an benzer durumlara hazır olmak gerektiğini hatırlatmakta yarar bulunmaktadır.

Elektrik enerjisi üretimi ve sunumunda kamu hizmeti esası göz önüne alınarak, merkezi planlama anlayışına yönelik yeniden kamusalılığı amaç edinen politik bir tercih ve yapılanmanın zaman kaybetmeden hayata geçirilmesi sağlanmalıdır. ■

PIYASA TÜKETİCİYE YÜK

EMO Basın- Türkiye'nin elektrik enerjisi kurulu gücü Mayıs 2016 itibarıyla 75 bin megavatı (MW) aşmıştır. TEİAŞ verilerine göre 27 Haziran 2016 itibarıyla bu yılın en yüksek puantı 23 Haziran 2016 tarihinde 42 bin 328 MW olarak gerçekleşmiştir.

Yaz aylarında elektrik tüketiminin 2006 yılından itibaren pik yapmaya başlamasında klimaların yaygınlaşması önemli bir etkidir. Türkiye İklimlendirme Sanayi Sektörü Raporu 2015 verilerine göre; 2005 yılına kadar 500 bin rakamına bile ulaşmayan klima iç satış düzeyi 2005 yılında 1 milyonu aşmış; kriz yılları olan 2008, 2011 ve 2012 yılları (160-213 bin seviyelerinde kalmış) dışında 1 milyonun altına hiç düşmemiştir.

Klimaların ömürleri dikkate alınarak son 10 yıllık iç satış rakamlarına bakıldığında; kullanımda olan klima sayısının 10 milyon civarında olduğu görülmektedir. Verilere göre 1998-2014 yılları arasında üretilen ve ithal edilen klimaların yüzde 85'ini split klimalar oluşturmaktadır. Bu klimalar 2 kW tam güçle 6 saat çalışması durumunda günlük 100 milyon kilovat saatlik tüketim yapmaktadır. Gerçekleşen günlük tüketimler incelendiğinde de Haziran ayı başı ile 22 Haziran arasındaki tüketim farkının yaklaşık 130 milyon kilovat saat olduğu görülmektedir. Kalan tüketim artışının da tarımsal sulamadan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu klimaların ortalama 3 ay bu kapasite ile çalıştırıldığı düşünülse bile, 3 aylık tüketim miktarının 9 milyar kilovat saate ulaşacağı hesaplanmaktadır. Yani yaz aylarında klimaların tüketimi, Türkiye'nin aylık ortalama 22-23 milyar kilovat saat olan toplam elektrik tüketiminin yaklaşık yüzde 10'unu oluşturmaktadır.

Yaz aylarında artan elektrik talebinin karşılanması; özellikle su gelirlerinin düşmesiyle birlikte doğalgaz ve ithal kömür santralleri üzerinden kapatılmaya çalışılacaktır. Borsada oluşturulan fiyatlar nedeniyle termik santrallerin üretimdeki payının artması, piyasa fiyatlarında yaz ayları için bir artış getirecektir. Ancak bu artış dönemsel olup tüketicilere yansıtılması doğru değildir. Çünkü piyasadaki günlük fiyatlardaki düşüş ya da yükselişlerin doğrudan eş zamanlı olarak tüketicilere yansıtılması söz konusu değildir. Açıklanan maliyet bazlı fiyatlandırma mekanizması kapsamında elektrik fiyatları 3 ayda bir değerlendirilmektedir. Ancak fiyat belirlemede, yalnızca 3 aylık enerji maliyeti ve fiyat gelişmeleri değil, hükümetin bu yıl için öngördüğü büyüme gibi temel makroekonomik veriler dikkate alınarak değerlendirme yapılacağı maliyet bazlı fiyatlandırma mekanizmasında açıkça yazılmıştır. Yani su gelirlerindeki yükseklığe bağlı olarak HES'lerden yapılan üretim nedeniyle düşen

maliyetler, tüketiciye yansıtılacak fiyatlar belirlenirken dikkate alınmak zorundadır.

Elektrik satışı artık teknik bir konu olmaktan çıkmış; finansal piyasalar kapsamında değerlendirilebilecek kavramlarla işler hale gelmiştir. Üretim santralleri, farklı kanallarla ürettikleri elektriğin satışını gerçekleştirmektedirler. Bu çerçevede 4 temel piyasa vardır. İkili anlaşmalar ve borsayı oluşturan “gün öncesi, gün içi ve dengeleme güç piyasası” bulunmaktadır. Bu piyasalarda YEK belgesinden yararlanan santraller hariç olmak üzere farklı kaynak türleriyle üretim yapan tüm santraller yer alabilmektedir.

2015 yılında ortalama fiyat 143.97 TL/MWh; en yüksek fiyat 259.03 TL/MWh (20 Ağustos 2015 tarihinde saat 14:00) olmuştur. Gün öncesi piyasasında 2016 yılı ortalama aylık megavat saat başına TL bazında fiyatlara bakıldığında; Ocak'ta 156.062, Şubat'ta 108.961, Mart'ta 112.677, Nisan'da 121.135, Mayıs'ta 122.436, Haziran ayında 144.514 TL olmuştur. Görüldüğü gibi Ocak ayından sonra su gelirlerinin de artışıyla piyasada fiyatlar önemli ölçüde düşüş göstermiştir. Nitekim su gelirlerinin olumlu etkisi EPIAŞ raporlarında da açıkça yer almaktadır. Ancak Haziran ayıyla birlikte fiyatlarda artış eğilimi görülmektedir. Yani fiyatların düştüğü dönemde düşük fiyatla dağıtım şirketleri elektrik satın almış olup, bu düşen fiyatlar kullanıcıya yansıtılmamıştır. Hatta Ocak 2016 tarihinde elektrik faturaları “sadeleştirme” adı altında karartılıp, tahsil edilen kalemler toplulaştırılarak elektrik fiyatlarına yaklaşık yüzde 6 oranında zam yapılmıştır. Nisan 2016'da ise kullanıcıların faturalarına yansıtılan perakende enerji kalemi çok az düşürülürken oluşan çok cüzi indirim olanağı da, dağıtım kalemi zamlandırılarak yok edilmiştir.

İkili anlaşmalar, piyasada satılan elektriğin önemli bir bölümünün ticaretini kapsamaktadır. Kamunun elektrik toptan alım ve satım şirketi olan TETAŞ ikili anlaşmalar kapsamında önemli miktarda satış yapmakta olup; sattığı elektriği kamu santrallerinden ve YİD-Yİ gibi alım garantili santrallerden sağlamaktadır. Ayrıca dağıtım şirketleri kayıp ve kaçaklar ile genel aydınlatma için oluşan elektrik ihtiyacını TETAŞ'tan alım yaparak karşılamak zorundadır. Bu ihtiyaca yönelik olarak TE-

TAŞ'ın elindeki sözleşmelere dayalı alımlarının yetersiz kalması durumunda piyasadan yapacağı alımları yerli kömür santrallerinden yapmasına ilişkin zorunluluk son çıkarılan 6719 sayılı Elektrik Piyasası Yasası değişiklikleriyle getirilmiştir. TETAŞ'ın satış fiyatları da devlet tarafından belirlenmekte olup; bu fiyatta yapılan indirimler bugüne kadar tüketiciye yansıtılmamıştır. TETAŞ; 2015 yılı faaliyet raporuna göre sattığı 113 milyar kilovat saat ile toplam 264 milyar kilovat saatlik elektrik tüketiminin yüzde 43'ünü karşıyor.

Tüketicinin fiyatları 3'er ayda bir belirleniyor ve sabit olarak tüketilen kilovat saat başına tahsil ediliyor. Ancak dağıtım şirketleri fiyatları piyasadan ve TETAŞ'tan yaptığı alımlara göre değişiyor. TETAŞ'ın fiyatları da 3'er aylık dönemler itibarıyla belirleniyor. TETAŞ fiyatı 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren kilovat saat başına 17.75 kuruş olarak açıklanmıştı. 1 Nisan 2016 tarihinde de 16.35'e kuruşa indirildi. Ancak TETAŞ fiyatında yapılan indirim de tüketicilere yansıtılmadı.

Ne yazık ki ülkemizde maliyet bazlı fiyatlandırma mekanizması denilen otomatik fiyatlandırma sistemi, maliyet artışlarının doğrudan tüketiciye yansıtıldığı, ancak düşüşlerin yansıtılmadığı bir sistem olarak işletilmektedir. İstisnai durum; seçim/referandum gibi zamanlarda ortaya çıkmakta; iktidar oy avcılığı için tüketiciye yansyan fiyatları düşük tutabilmek adına kamu toptan alım şirketi olan TETAŞ üzerinden manipülasyonlar yapılmaktadır. Daha sonra piyasadaki şirketlerin veryansınlarını karşılamak üzere kamu santrallerinin üretimleri çeşitli bahanelerle engellenerek, piyasadan yüksek fiyatlı “kısıt” alımı yapılarak kimi özel sektör santrallerine ulufe gibi paralar dağıtılmaktadır. Yani elektrikteki fiyat sistemi, iktidarın çıkarlarıyla şirketlerin çıkarları arasında oyuncağa dönüşmüştür.

Yaz aylarında artan tüketim ve hidrolik potansiyelin düşmesi, güneş gibi yazın önemli bir potansiyel olan yenilenebilir enerji kaynaklarının önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir. Bugüne kadar ülkemizin güneş potansiyelini kullanmakta geri kalması yaz aylarında pahalı elektrik tüketimini gündeme getirmektedir. Bu gerçek açık bir şekilde ortada dururken, hükümet enerji politikasını “kömürcü” bir eksene oturtmaya çalışmaktadır. Son çıkardığı yasa ile yenilenebilir enerji kaynaklarına köstek olurken kömüre ise devlet garantisi vermiş, piyasadaki fiyat manipülasyonlarını engellemekte etken olabilecek kamunun elindeki santralleri de değer tespiti dahi yapılmaksızın haraç-meizat satmayı öngörmüştür.

Elektrik enerjisinin üretimi, dağıtımı ve kullanıcıya sunumunda ucuz, kaliteli ve arz güvenliğini sağlayacak tek çözüm, alanın bütün olarak değerlendirilmesinden ve hiçbir lobinin etkisi altında kalmayacak, kamu yararını gözecek özerk bir yapılanmadan geçmektedir. ■

TÜRKİYE ELEKTRİK SİSTEMİ TALEP TAHMİNİ VE ÜRETİM KAPASİTESİ DEĞERLENDİRMESİ ALT ÇALIŞMA GRUBU RAPORU

Hazırlayan: EMO 44. Dönem Enerji Daimi Çalışma Grubu, "Türkiye Elektrik Sistemi Talep Tahmini ve Üretim Kapasitesi Değerlendirmesi" Alt Çalışma Grubu

Yayımlayan: EMO
Yayın No: GY/2016/641
ISBN: 978-605-01-0851-4
Baskı: 1. Baskı, Ankara, Nisan 2016

EMO 44. Dönem Enerji Daimi Çalışma Grubu (EDÇG) altında oluşturulan "Türkiye Elektrik Sistemi Talep Tahmini ve Üretim Kapasitesi Değerlendirmesi Alt Çalışma Grubu Raporu" kitaplaştırılarak, yayımlandı. Elektrik enerjisinden ekonomik, kaliteli ve güvenilir şekilde yararlanmak için yük tahmini yapılmasının önemine dikkat çekilen raporda, özelleştirmelere son verilerek sektörün yeniden kamusallaşması gerektiği vurgulanıyor.

EDÇG kapsamında Prof. Dr. Belgin Emre Türkay, Teoman Alptürk, Muhsin Dugan, Prof. Dr. Tanay Sitki Uyar, Barış Sanlı ve Suat Türker tarafından oluşturulan Alt Çalışma Grubu'nun hazırladığı raporun girişinde; ekonomik, kaliteli, güvenilir elektrik enerjisi ile tüketicileri beslemek ve geleceğe ilişkin gerçekçi bir planlama için, doğru bir yük tahmini yapılması gerektiği belirtiliyor. Elektrik enerjisinin planlanması ve talep tahminlerinin doğruluk oranlarının ülkenin kıt kaynaklarının da doğru kullanılmasını sağlayacağı vurgulanıyor.

Rapor, "Üretim ve Kurulu Güç, Üretim Kapasitesi, Kurulu Güç ve Üretim Yıllara Göre Gelişimi, Yapılmakta Olan Santraller, Yakın Gelecek İçin Üretim Kapasitesi, Talep Gelişimi, 10. Beş Yıllık Kalkınma Planı'ndan Alıntılar, Tüketimin Gelişimi, Talep Tahmini: Elektrik Sistemi Kayıpları, Regresyon Yöntemi ile Uzun Dönem Yük Tahmini ve Sonuç" başlıklı bölümlerden oluşuyor. Puant yük değerlerine göre elektrik üretim kapasitelerinin belirlenmesi gerektiği vurgulanan raporda özetle şu saptamalara yer veriliyor:

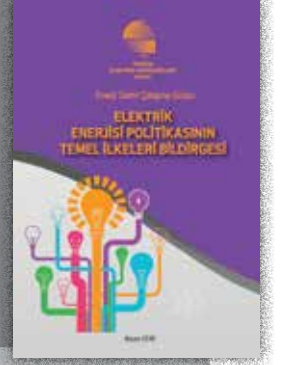
"Kurulmuş doğru tahmin modelleri ile Türkiye'nin enerji sektöründeki mevcut ve gelecekteki durumu sağlıklı olarak analiz edilebilir. Elektrik enerjisi üretimi, iletimi ve dağıtımının planlama, yönetim ve organizasyonu merkezi-dikey bütünsel bir yapı oluşturulması ile mümkündür. Üretim, iletim ve dağıtımın işletmesi tek bir kuruluşta toplanmalı ve bu kuruluş uzmanların-akademisyenlerin-odaların temsilcilerinden oluşan yetkili tek 'otorite' olmalıdır. Şirketlerin elektriği 'ticari alan' olarak kullanması engellenmelidir. Birincil kaynakların araştırılması, bunlara uygun yatırımların yapılması, teknolojilerinin geliştirilmesi amacıyla aslında var olan kamu kurum ve kuruluşları etkin olarak çalışır hale getirilmelidir. Nükleer, ithal kömür, doğal gaz santralleri gibi aslında 'Avrupa'nın elektrik tedarikçisi' olmaya yönelik planlama ve yatırımlara derhal son verilmelidir."

Rapor, toplam 28 sayfadan oluşuyor.

EMO ELEKTRİK ENERJİSİ POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ BİLDİRGESİ

Hazırlayan: EMO 44. Dönem Enerji Çalışma Grubu Yürütme Kurulu

Yayımlayan: EMO
Yayın No: GY/2016/641
ISBN: 978-605-01-0851-4
Baskı: 1. Baskı, Ankara, Nisan 2016

EMO Elektrik Enerjisi Politikasının Temel İlkeleri Bildirgesi, kitapçık halinde yayımlandı. EMO 44. Dönem Enerji Daimi Çalışma Grubu (EDÇG) Yürütme Kurulu tarafından hazırlanan bildirgede, bu faaliyetlerin; bünyesinde ilgili meslek odaları, sendikalar ve tüketici örgütlerinin de temsil edildiği özerk bir kamu kurumundan, merkezi bir planlama anlayışı ve kamu hizmeti gereklerine uygun bir şekilde tek elden yönetilmesi önerildi. EMO'nun elektrik enerjisi politikasının temel ilkeleri başlıklar halinde şöyle sıralandı:

"Elektrik Enerjisi;
1. Kullanımı bir insan hakkıdır. Kimse bu haktan mahrum bırakılamaz.
2. Kolay ulaşılabilir ve erişiminde herkes eşit olmalıdır.
3. Kullanımı yoksul kesimlere ekonomik yük oluşturmamalıdır.
4. Güvenilir, kaliteli, sürekli ve yeterli olmalıdır.
5. Serbest piyasa koşullarına terk edilmemelidir.
6. Kaynaktan kullanımına kadar çevreyle uyumlu, toplumsal denetime açık ve planlı olmalıdır.
7. Üretimi; kaynak çeşitliliği içerisinde önceliği yerli, yenilenebilir kaynaklara vererek, sosyal yapı ve çevresel etkenler göz önüne alınarak yapılmalıdır.
8. Üretiminde dışa bağımlılığı en az seviyeye düşürecek önlemler alınmalıdır.
9. Kaynaktan tüketimine kadar tüm aşamalarında etkin ve verimli kullanılmalı, bu konuda toplumsal bilinç oluşturulmalıdır.
10. Üretim, iletim, dağıtım ve tüketiminde yerli elektromekanik sanayi ve Ar-Ge çalışmaları özendirilerek geliştirilmelidir."

EMO'nun elektrik enerjisinin halka ulaştırılmasında verdiği mücadelede ortaya koyduğu ilkelerin tamamen hayata geçirilmesinin ancak bir toplumsal değişim sonucu oluşacak emekten yana toplumcu bir siyasi tercihle mümkün olabileceği kaydediliyor. Bildirge'de EMO'nun elektrik enerjisi alanındaki mücadelesine ilişkin temel ilkelere de yer verilirken, şöyle dendi:

"EMO bugünkü koşullarda halkın durumdan en az zarar görmesi, ihtiyacı olan elektriği kesintisiz, ucuz ve kaliteli alabilmesi, ülke kaynaklarının israfını önlemek ve gelecek kuşaklara kalacak doğanın en az şekilde zarar görmesi için önerilerini sürekli yineleyerek toplumsal baskı uygulamaya devam eder."

EMO'nun arz-talep, üretim, iletim ve dağıtım tesisleri planlamaları konusundaki önerilerinin de sıralandığı Bildirge'de, enerji kaynaklarının kullanımıyla ilgili olarak da şu görüşler yer aldı:

"Akkuyu ve Sinop nükleer güç santralleri gereksizdir ve gelecek için büyük risk taşımaktadır. Bu nedenle EMO yapımının ülkeye büyük zarar vereceği kanısında olduğu bu santrallerin yapılmaması için gerekli çalışmaları yapar. EMO hidroelektrik santrallerinin çevre ve toplumsal koşullar dikkate alınarak yapılmasını destekler. HES yapımı nedeni ile etkilenecek bölge halkı son sözü söylemeli ve bölge halkının onayını almayan HES'ler yapılmamalıdır. EMO kömür kaynaklarından elde edilecek elektrik enerjisinin en alt seviyeye düşürülmesini önerir. İthal kömürden yapılacak enerji üretim tesislerini gereksiz görür. Kömürden elde edilecek elektrik enerjisinin yenilenebilir kaynaklar ile ikame edilmesini önerir. EMO, ülkedeki yenilenebilir kaynakların elektrik enerjisi üretiminde çevre koşulları ve sosyal gerekler dikkate alınarak öncelikle kullanılmasını destekler. EMO, teknolojinin gelişmesi ile ortaya çıkan yeni kaynakların değerlendirilmesi için gerekli araştırma ve incelemelerin yapılmasını ve bu anlamda çevre ve verimlilik koşullarının dikkate alınmasını önerir."